

Jela Maresić

Zagreb

ZBORNİK OTOKA DRVENIKA

Zbornik otoka Drvenika, urednik Ivan Pažanin, Župa sv. Jurja Mučenika, Drvenik, 2000., 665 str.

U izdanju Župe sv. Jurja Mučenika - Drvenik (trogirski) svekolikim zalaganjem i trudom urednika Ivana Pažanina objavljen je *Zbornik otoka Drvenika*. Zbornik sadrži raznovrsne priloge koji se odnose na otoke Drvenik (Veliki Drvenik) i Ploču (Mali Drvenik) koji po svojem geografskom položaju pripadaju krajnjem sjeverozapadu srednjodalmatinske otočne skupine. Po površini idu u red malih otoka. Prvi dio zbornika, *Župa tijekom stoljeća*, sadrži vrlo opsežan članak Ivana Pažanina o povijesti drveniške župe od prvih doseljavanja stanovništva, preko promjena raznih vlasti, Venecije, Austrije i Francuske. Posebno se osvrće na povijesne događaje od sredine 19. st. do Prvoga svjetskog rata, zatim na razdoblje između dvaju ratova, Drugi svjetski rat, poratno razdoblje te razdoblje od uspostave Republike Hrvatske do kraja tisućljeća. Članak obiluje nizom zanimljivih slikovnih priloga, pretisaka arhivskih dokumenata, fotografija stanovnika otoka Drvenika, znamenitosti i dr. Isti je autor prikupio popis i biografske podatke župnika drveniške župe od konca 19. st. do danas.

Duje Bonačić piše članak o gospodarskom stanju na Drveniku i Ploči. Problemi tih dvaju otoka nisu specifični samo za njih. Nedostatak pitke vode, česte ljetne suše, prometna izoliranost od kopna, samo su neki od glavnih problema koji muče većinu otoka, osobito manjih. Nepogodni klimatski uvjeti utječu na nedovoljnu razvijenost poljoprivrede, maslinarstva, vinogradarstva i ribarstva. Sve je to uvjetovalo učestale migracije stanovništva. Jedino je veće mjesto Drvenik, središte obaju otoka, a ostala su naselja manji zaselci od kojih je devet smješteno na otoku Drveniku, a četiri na Ploči.

Nekoliko autora piše o prirodnim obilježjima otoka, geografskom položaju, reljefu, mediteranskim obilježjima klime i mikroklimi, osobinama biljnoga pokrova i tla (Ante Kalogjera), sastavu tla te geološkim istraživanjima otoka kroz povijest

(Berislav Šebečić), bogatstvu ornitofaune (Robert Crnković). O ribarsko-biološkim istraživanjima podmorja Velog i Malog Drvenika te okolnih područja pišu Armin Pallaoro, Perica Cetinić i Miro Kraljević, a Marija Bedalov i Nedjeljka Šegulja o florističkim i vegetacijskim osobitostima otoka te izdvajaju najosebujnije i najčešće biljne vrste. Budući da je velik problem obaju otoka voda, Ognjen Bonacci, Franjo Fritz i Jure Margeta pišu članak o njihovim vodnim resursima. Nekoliko je članaka posvećeno graditeljstvu i staroj arhitekturi otoka. Nenad Cambi piše o arheološkom nalazu nadgrobne stele sa ženskim poprsjem koja je pronađena na Drveniku, a čuva se u Arheološkome muzeju u Splitu.

U četvrtom se dijelu Zbornika nekoliko članaka odnosi na bogatu crkvenu tradiciju, graditeljstvo sakralnih objekata, crkava i kapela, dok je peti dio posvećen antropologiji i demografskim problemima. O najstarijim naseljavanjima otoka, strukturi stanovništva, smjerovima migracija i demografskim kretanjima izvješćuje Mladen Andreis.

Posljednji dio Zbornika obuhvaća jezične i onomastičke teme. Petar Šimunović piše o onomastičkim istraživanjima na Drveniku i Ploči, a osobitu pozornost posvećuje etimologiji imena otoka, prezimenima, osobnim imenima i toponimiji. Valentin Putanec iznosi jedno od mogućih tumačenja etimologije imena otoka Drvenika. Sanja Vulić provela je opsežno terensko istraživanje govora Drvenika, koji pripada južnočakavskom dijalektu. Rezultate svojih istraživanja današnjega drveniškoga govora usporedila je sa stanjem od prije pedeset godina, kada je o tom govoru pisao Mate Hraste. Navodi niz promjena koje su se dogodile u govoru u tih pola stoljeća. Osobito ističe znatan broj inovacija u akcentuaciji, a uočava i promjene na drugim jezičnim razinama, kao primjerice u morfologiji i leksiku. Rad je popraćen rječnikom drveniškoga govora s otprilike 1250 natuknica koje većinom pripadaju općem leksiku, a odnose se na svakodnevni otočki život vezan uz osnovne djelatnosti Drveničana - poljoprivredu i ribarstvo.

Posljednji članak, autorice Marine Čapalije, *Nadimci Veloga Drvenika*, donosi popis nadimaka stanovnika Veloga Drvenika koji, kako autorica kaže, danas predstavljaju tek zanimljivost jer su zbog demografskog odumiranja otoka izgubili svoju funkciju lakšega identificiranja pripadnika obitelji koje nose isto prezime.

Ovim su zbornikom Drvenik i Ploče dobili vrlo lijepu i opsežnu monografiju u kojoj čitatelji mogu naći niz vrlo informativnih i zanimljivih podataka utemeljenih na povijesnim i znanstvenim izvorima te steći vrlo cjelovitu sliku o ta dva zanimljiva hrvatska otoka.